

TUINRANGERS

Inzetten op tuinen voor een meer
biodiverse en klimaatrobuuste gemeente

Even voorstellen

Inverde is de opleidingstak van Natuur en Bos van de Vlaamse Overheid

- Opleidingen voor alle boswachter, groenarbeiders en natuurinspecteurs
- Andere opleidingen in de groene sector, van boomverzorgers tot gemeentelijke groendiensten
- Gratis online kennisplatform www.ecopedia.be

Een initiatief van:

inverde

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

Vlaanderen
is natuur

Wat is Tuinrangers?

- Een dienst van Inverde voor steden en gemeenten
- Om bij te dragen aan klimaat- en biodiversiteitsbeleid
- Via de tuinen van de inwoners

Hoe? – via lokale vrijwilligerswerking

Wie zijn de Tuinrangers?

Deze vrijwilligers komen bij je thuis
en geven laagdrempelig advies op
maat voor een meer
klimaatbestendige en biodiverse tuin.

Team Herk-De-Stad

In het kort

- Gestart in mei 2021 in 9 pilootgemeentes en gegroeid naar 44
- Alle deelnemers aan pilot hebben deelname verlengd eind 2022
- Intussen al meer dan 4.000 tuinen geadviseerd

Inverde zorgt voor :

- Werving, selectie en opleiding
- Uitrusting, ondersteuning, bijscholing
- Administratie, effectmeting
- Lokale promotie bij de burgers

Lokaal bestuur :

- Financiering (!)
- Lokale promotie

De ambitie :

	Zeer kleine gemeente	Kleine gemeente	Middelgrote gemeente	Grote gemeente	Zeer grote gemeente
aantal inwoners	0 tot 10.000	10.001 tot 20.000	20.001 tot 40.000	40.0001 tot 60.000	60.000 +
aantal rangers	2 tot 4	3 tot 5	4 tot 6	5 tot 7	8 tot 10
doelstelling tuinadviezen (over 3 jaar)	150	225	300	375	600
Aantal adviezen per jaar	50	75	100	125	200

Onze Tuinranger methode

Op maat van de tuin

- Oriëntatie, bodem, ...
- Geen grote eik in kleine voortuin

Op maat van de mensen

- Hun smaak, tuingebruik, ...
- Geen bloemenweide voorstellen in een tuin waar veel gevoetbald wordt

Onze invalshoek : tuinbiotopen

Typische tuinsoorten?

Onze invalshoek : tuinbiotopen

Natuurlijke biotopen

Bos

Bomen, klimplanten, schaduwborder

Zonnige bosrand

Zonneborder, hagen, heggen, struiken

Grasland

Kruidenrijk gazon, bloemenweide, ruig plekje

(meer of minder begraasd)

Poel

Folievijvertje

Dode bomen en takken

Takkenwal, houtstapel, composthoop

En veel dieren zijn perfect gelukkig in de tuinversie van hun natuurlijke omgeving

Voorbeeld tuinbiotoop: een minivijver maakt een enorm verschil.

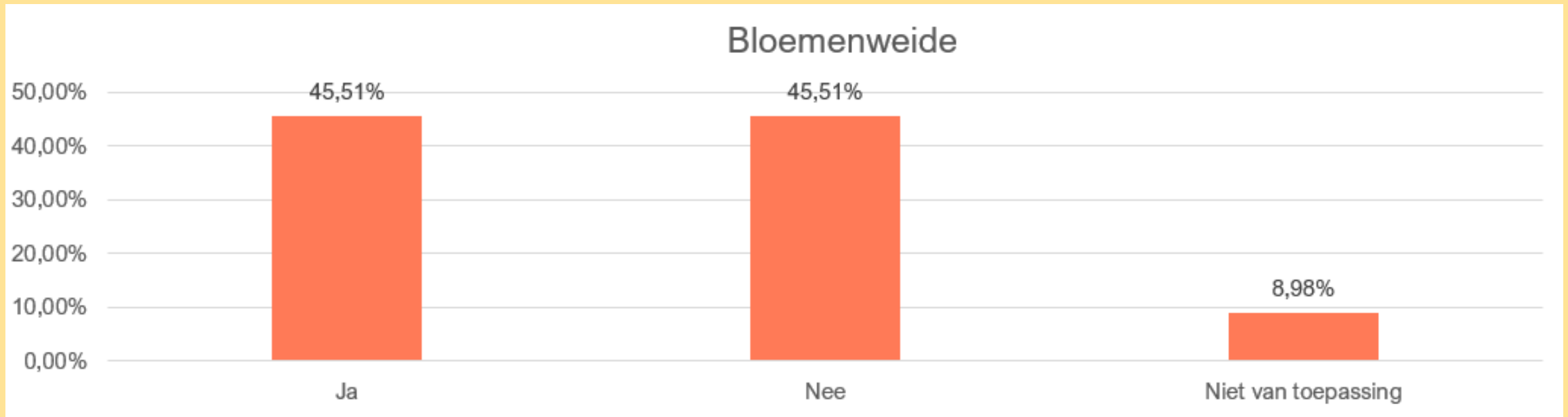
Minivijver (45liter, 5 euro)
van Tuinranger Valerie

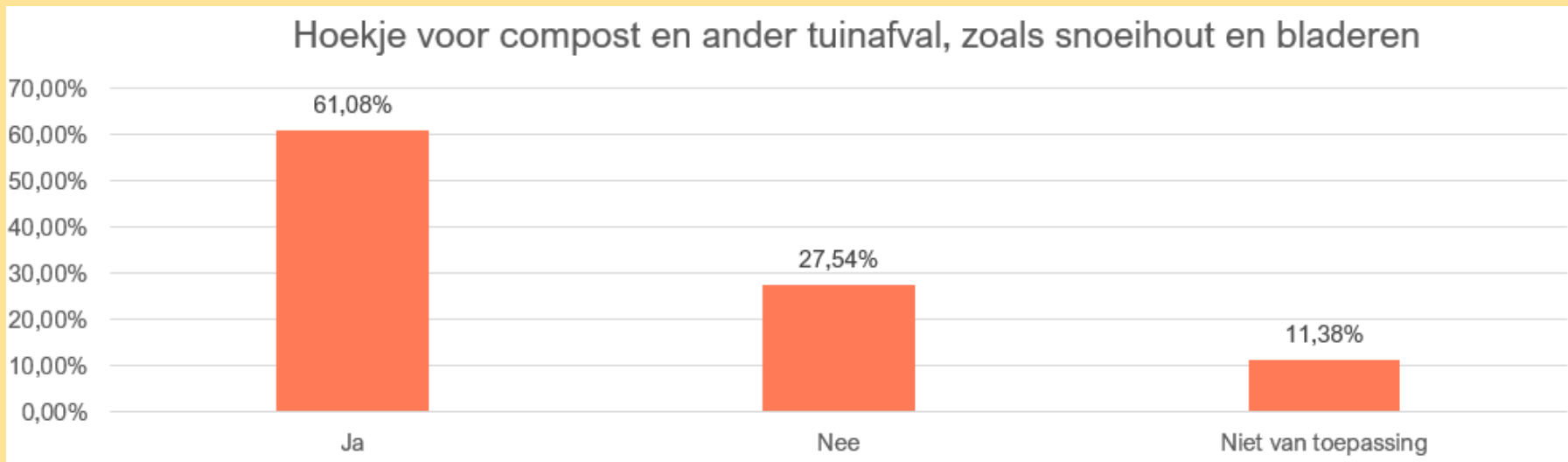
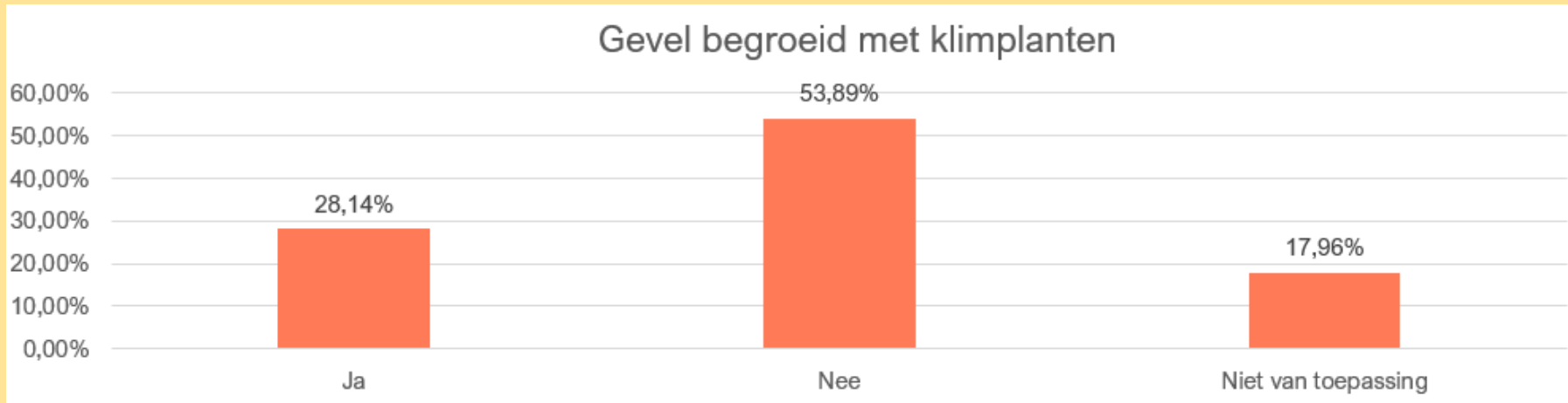
Effectmeting – tuinbiotopen (na 3 maand)

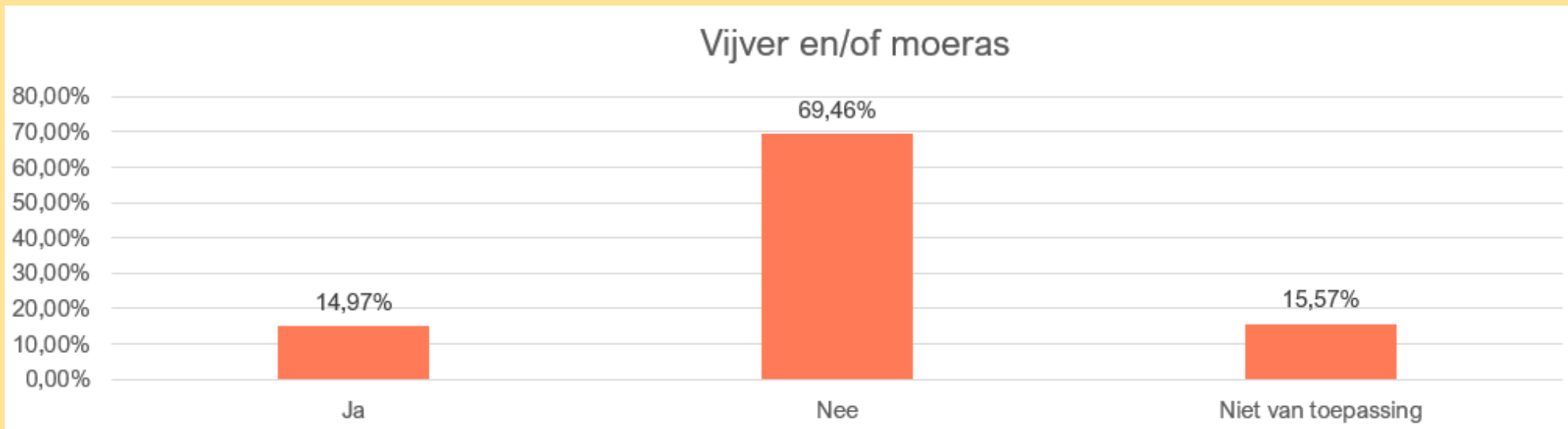
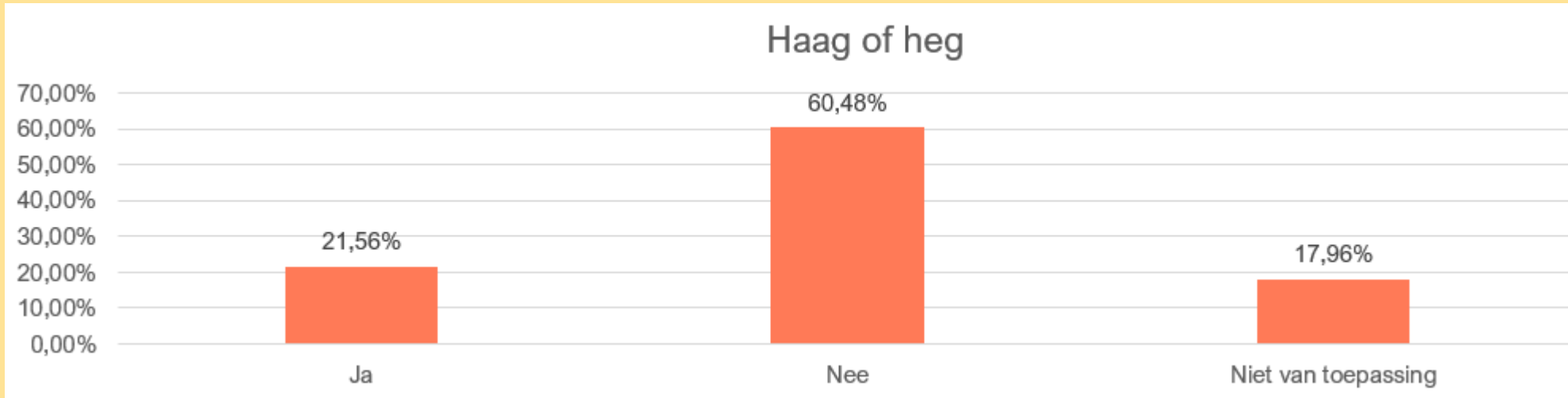
- Welke van de volgende tuinbiotopen heb je sinds het bezoek van de Tuinranger aangelegd of sterk verbeterd?

Effectmeting - tuinbiotopen

Effectmeting - tuinbiotopen

Effectmeting – tuinbiotopen (na 3 maand)

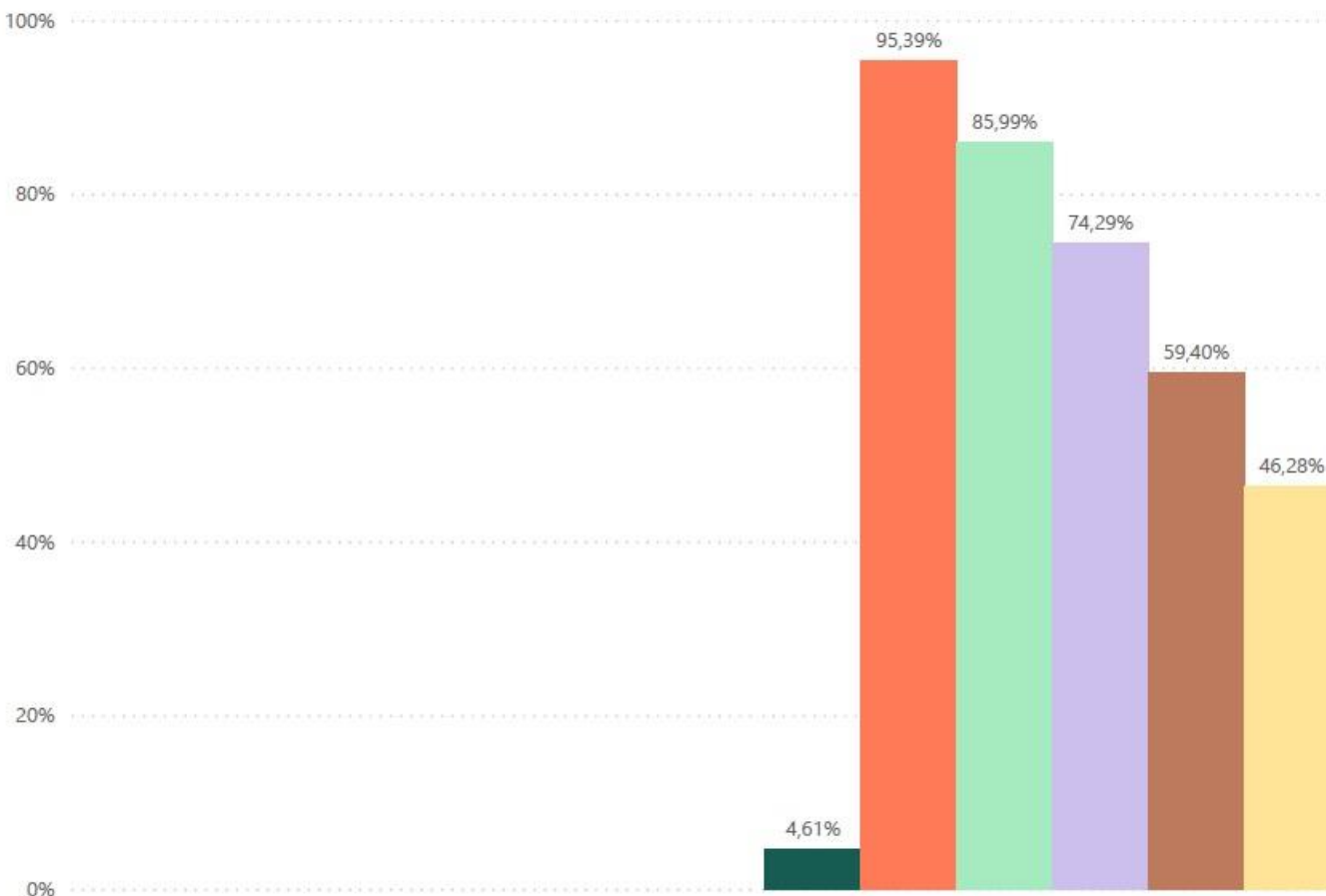

Tuinbiotopen die sinds het bezoek van de Tuinranger aangelegd, vergroot of verbeterd werden.

Geen aanpassingen	Minstens 1 aanpassing	Minstens 2 aanpassingen	Minstens 3 aanpassingen	Minstens 4 aanpassingen	Minstens 5 aanpassingen
4,61%	95,39%	85,99%	74,29%	59,40%	46,28%

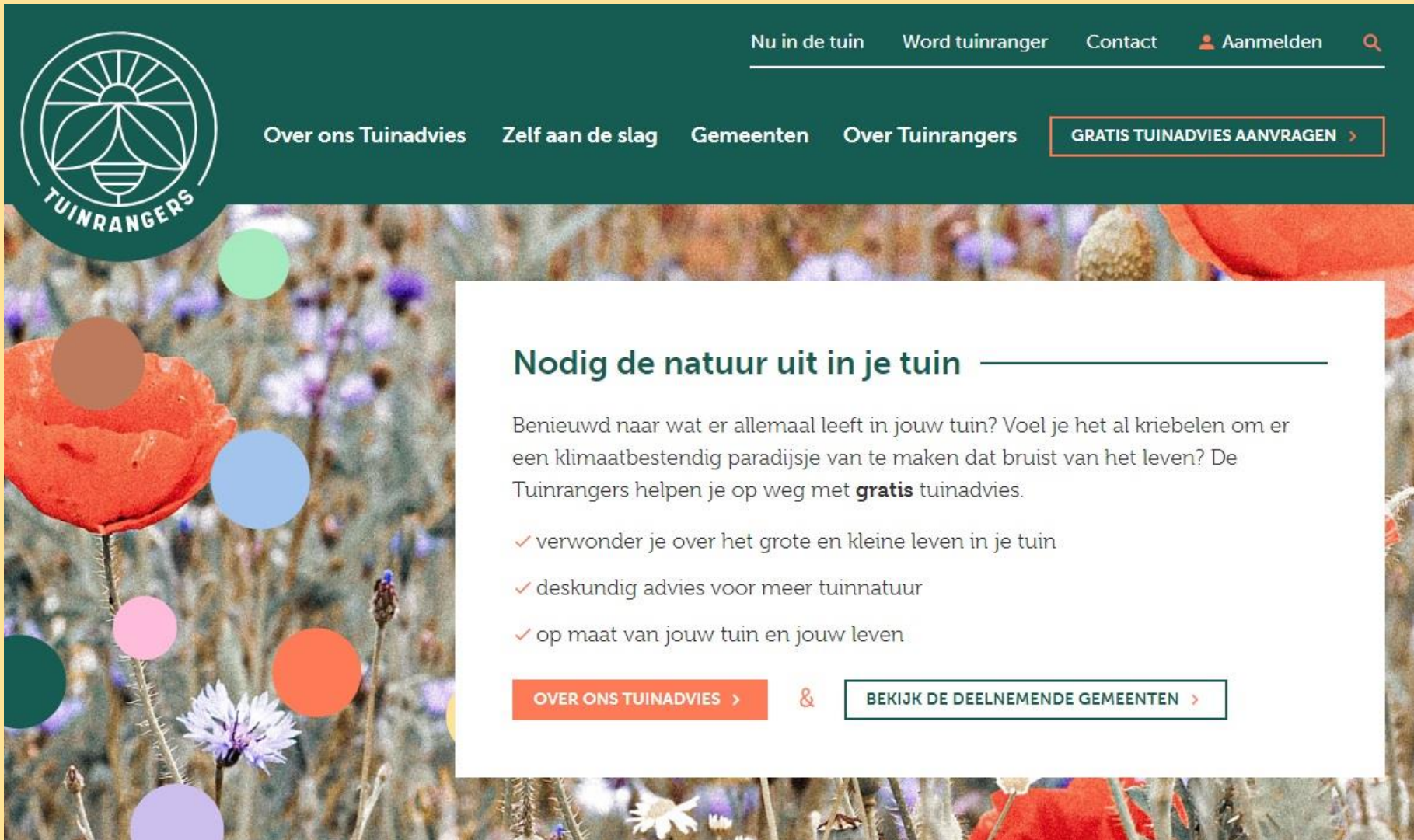
Aanpassingen tuinbiotopen

- Geen aanpassingen
- Minstens 1 aanpassing
- Minstens 2 aanpassingen
- Minstens 3 aanpassingen
- Minstens 4 aanpassingen
- Minstens 5 aanpassingen

- Slechts 5% heeft nog niets aangepast
- 75% heeft minstens 3 tuinbiotopen aangelegd en/of verbeterd !

Advies aanvragen via website

A screenshot of the Tuinrangers website homepage. The background is a vibrant field of flowers, including red poppies and purple cornflowers, with several colorful circles (green, blue, pink, orange, purple) overlaid on the left side. The website has a dark green header with the Tuinrangers logo on the left and navigation links on the right. A prominent orange button for 'GRATIS TUINADVIES AANVRAGEN' is highlighted with a red box. Below the header, a white text box contains the main heading 'Nodig de natuur uit in je tuin' and a list of benefits. At the bottom of this text box, there are two buttons: 'OVER ONS TUINADVIES' and 'BEKIJK DE DEELNEMENDE GEMEENTEN', separated by an ampersand. A green arrow points from the right side of the image towards the 'GRATIS TUINADVIES AANVRAGEN' button.

[Nu in de tuin](#) [Word tuinranger](#) [Contact](#) [Aanmelden](#)

[Over ons Tuinadvies](#) [Zelf aan de slag](#) [Gemeenten](#) [Over Tuinrangers](#) **GRATIS TUINADVIES AANVRAGEN >**

Nodig de natuur uit in je tuin

Benieuwd naar wat er allemaal leeft in jouw tuin? Voel je het al kriebelen om er een klimaatbestendig paradijsje van te maken dat bruist van het leven? De Tuinrangers helpen je op weg met **gratis** tuinadvies.

- ✓ verwonder je over het grote en kleine leven in je tuin
- ✓ deskundig advies voor meer tuinnatuur
- ✓ op maat van jouw tuin en jouw leven

[OVER ONS TUINADVIES >](#)

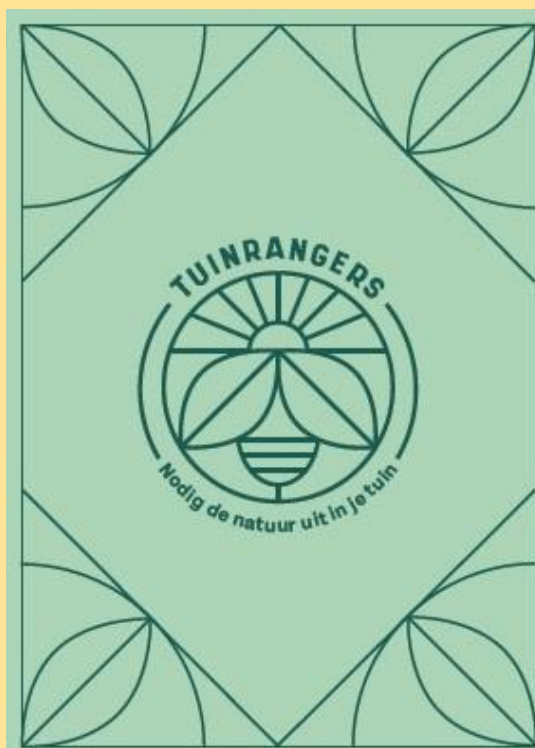
&

[BEKIJK DE DEELNEMENDE GEMEENTEN >](#)

Adviesmateriaal

- Voor elke tuin een mapje in A4-formaat
 - ✓ De 10 do's & dont's voor een natuurvriendelijke tuin
 - ✓ Een keuzehulp bij de aankoop van tuinplanten

 TIEN TUINRANGER TOP TIPS

alpenwater salamander (E. albanerke 1)

- 1. Het formaat van de tuin speelt geen rol**

Een grote tuin of een kleine ... per vierkante meter kunnen ze quasi evenveel soorten tellen. En vele kleinjes maken een groot. Gevelbegroeiing, een drinkplekje voor vogels en een bloemenborder of wat bloempotten maken al een heel verschil voor tuindieren.
- 2. Gebruik geen pesticiden**

Pesticiden zijn nooit selectief, ook de zogenaamd biologische niet. Ze doden planten of dieren die jij niet wil, dat klopt. Maar daar stopt het helaas niet bij. Insecticiden dinken nog steeds massaal op in insecteneterde vogels als mezen. En weet je wat? Planten kunnen meer aan dan je denkt. Dus laat die pesticiden gewoon achterwege.
- 3. Plant zo veel mogelijk inheemse planten**

Inheemse planten zijn belangrijk voor vlinders, bijen en andere insecten. En hoe meer verschillende soorten insecten er in je tuin voorkomen, hoe meer verschillende soorten vogels, salamanders, vleermuizen en andere dieren je zal hebben. Zeggen wij nu dat je geen lavendel of tulpen in je tuin mag planten? Neen hoor! Eerlijke uitheemse bloemen in de border is helemaal geen probleem, zolang er ook zoveel mogelijk inheemse planten staan.
- 4. Hou je gazon zo klein mogelijk**

Veel tuinen bestaan uit een grote grasmat met daaronder een dun randje met wat bloemen. Doe het liever omgekeerd. Maak een gazon waar je het nodig hebt om te zitten of te spelen, en tover de rest om tot bloemenborder, bloemenweide en/of struikgewas. Maak van je tuin een mozaïek van verschillende biotoopjes.
- 5. Breng structuur aan via hoge borders, struiken en/of bomen**

Je wil dus graag veel tuindieren in je tuin. Die hebben niet alleen voedsel nodig, maar ook beschutting. Een plek

 DE JUISTE PLANTEN KIEZEN - 10 tips

Hoe kies je de juiste planten voor je tuin? Alles hangt natuurlijk af van wat je wil bereiken. Droom je ervan om meer vlinders of bijen naar je tuin lokken? Of wil je de vogels een handje helpen? Online vind je heel wat lijstjes. Zo veel dat je soms door de bomen het bos niet meer ziet. Daarom hebben wij tien handige tips voor je samengesteld. Zo helpen we je om mooie planten te kiezen die ook nog eens nuttig zijn voor de natuur.

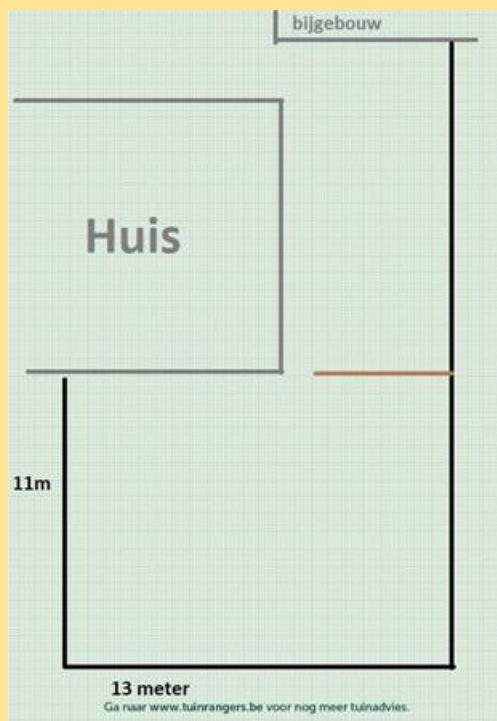
Tip 1: Kies zo veel mogelijk voor inheemse planten. Met andere woorden: ga voor planten die hier ook in de natuur voorkomen. Daar zitten heel wat mooie soorten tussen die je perfect kan gebruiken in je tuin. Zeggen wij nu dat je geen lavendel meer mag planten in je tuin? Want ja, dat is een toch uitheemse soort? Ook uitheemse planten kunnen nuttig zijn voor onze natuur. Dus een mix van inheems en uitheems is helemaal prima. Blijf met andere woorden gerust lavendel in je tuin zetten!

Van deze plantensoorten zijn wij alvast fan!

INHHEEMS	UITHEEMS
 <small>Grote barmvoet</small>	 <small>Echte lavendel</small>
 <small>Duinverblij</small>	 <small>Rode zonneland</small>
 <small>Koninginnenveld</small>	 <small>Borstflonk (Fritilla maura)</small>

Adviesmateriaal

- Op achterkant van mapje: ruimte voor basic tuinschets

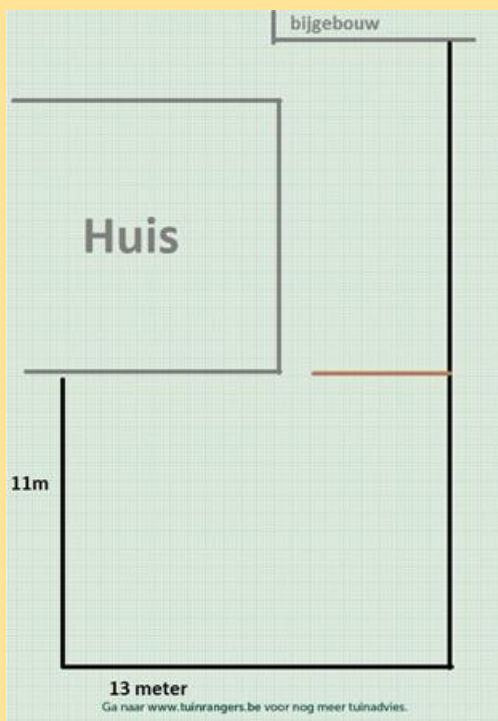
Bestaande situatie

Thuis voorbereid met de hulp van
GoogleMaps of Geopunt

Adviesmateriaal

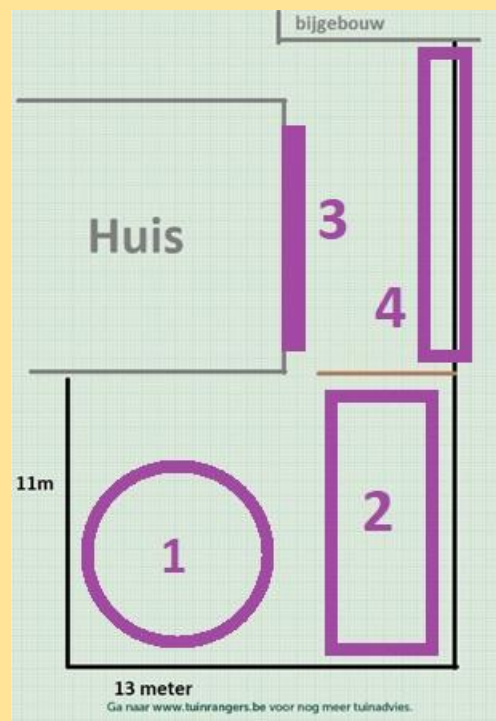

- Op achterkant van mapje: ruimte voor basic tuinschets

Bestaande situatie

Thuis voorbereid met de hulp van
GoogleMaps of Geopunt

Geadviseerde tuinbiotopen

Ingetekend op de juiste plaats bij
afroning van de safari

Adviesmateriaal

- Voor elk geadviseerd tuinbiotoop, één **adviesfiche**

- ✓ Eén A4 recto-verso
- ✓ Hoe aanleggen, welke soorten, hoe onderhouden, wat kost het ? ...
- ✓ Als houvast voor de tuineigenaar
- ✓ 20 verschillende
- ✓ Sinds kort: tweede en herwerkte druk

BLOEMENAKKER
eenjarige kleurenpracht

Wat is een bloemenakker?
Een bloemenakker is een stuk kale grond dat jaarlijks wordt bewerkt en ingezaaid met éénjarige akkerplanten. De bekendste zijn klaproos en korenbloem. Daarnaast zijn ook kamillesoorten, gele ganzenbloem, zonnebloem en boliderik vrij gemakkelijk akkerbloemen.

Geschikt voor

- ✓ Balkon en kleine tegtuintuin: ja, in een pot van minstens 50 cm doorsnede.
- ✓ Kleine stadstuin: ja, je kan een bloemenakker aanleggen op één vierkante meter, zolang die maar in de volle zon ligt.
- ✓ Grotere tuin: ideaal voor een grote tuin indien je een plek hebt in de volle zon.

Een plus voor de natuur omdat:

- ✓ Akkerbloemen produceren heel wat stuifmeel en nectar (voedsel voor insecten).
- ✓ Akkerbloemen produceren meestal veel zaad (voedsel voor vogels).
- ✓ Een bloemenakker is een biotoop op zich, wat zorgt voor verscheidenheid in de tuin.

Hoe en waar een bloemenakker aanleggen?
Een bloemenakker ligt best in de volle zon en kan op matig voedselarme bodem tot zeer voedselrijke bodem. Op vochtige bodems lukt het meestal minder goed. De aanleg is eenvoudiger en lukt sneller dan die van een bloemenweide. Een minpuntje is dat je elk jaar de grond moet omwoelen. Met andere woorden: een deel van het jaar heb je een kale bodem.

- ✓ Je vertrekt van een stuk kale grond dat in de volle zon ligt.
- ✓ Maak de grond ondiep (5 tot 10 cm) los. Is de bodem verdund, bijvoorbeeld door zware machines, dan moet je dieper spitten. Dit kan je in september of maart doen.
- ✓ Zit je met een te arme bodem? Werk er wat mest en compost door.

Voor elke tuin een safarikit

- Verwondering duurzaam maken (zoekkaarten, ...)
- Drempel verlagen om aan de slag te gaan (zaadmengsels, ...)
- Enthousiasme verspreiden (zaadjesdeelzakjes, ...)

Budget

Prijssetting Tuinrangers

- Vaste kost, afhankelijk van het aantal inwoners
 - Aandeel in ontwikkelingskost adviesmateriaal, website, ranger app, promotiecampagnes, rekruteringsronde, communicatie, ...

	Zeer kleine gemeente 0 tot 10.000 inwoners	Kleine gemeente 10.001 tot 20.000	Middelgrote gemeente 20.001 tot 40.000	Grote gemeente 40.0001 tot 60.000	Zeer grote gemeente 60.000 + inwoners
minimum aantal rangers	2	3	4	5	8
Vaste kost	7.700	11.000	15.400	20.900	30.800
Rangerkosten	3.300	4.950	6.600	8.250	13.200
75 adviezen per ranger	6.000	9.000	12.000	15.000	24.000
Totaalprijs 3 jaar excl. btw	17.000	24.950	34.000	44.150	68.000
totaal target tuinadviezen	150	225	300	375	600
Totaal target in % bevolking	> 1,5 %	2,3 à 1,3 %	1,5 à 0,8 %	0,9 à 0,6 %	< 1 %
Meerprijs					
50 extra adviezen	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000

!!! 50/50 cofinanciering mogelijk via Lokaal Energie- en Klimaatpact

Prijsetting Tuinrangers

- Kost per ranger: € 1.650 verspreid over 3 jaar
 - Opleiding, uitrusting, bijscholing, helpdesk, 2 ontmoetingsdagen per jaar, verzekering, attenties, ...

	Zeer kleine gemeente 0 tot 10.000 inwoners	Kleine gemeente 10.001 tot 20.000	Middelgrote gemeente 20.001 tot 40.000	Grote gemeente 40.0001 tot 60.000	Zeer grote gemeente 60.000 + inwoners
minimum aantal rangers	2	3	4	5	8
Vaste kost	7.700	11.000	15.400	20.900	30.800
Rangerkosten	3.300	4.950	6.600	8.250	13.200
75 adviezen per ranger	6.000	9.000	12.000	15.000	24.000
Totaalprijs 3 jaar excl. btw	17.000	24.950	34.000	44.150	68.000
totaal target tuinadviezen	150	225	300	375	600
Totaal target in % bevolking	> 1,5 %	2,3 à 1,3 %	1,5 à 0,8 %	0,9 à 0,6 %	< 1 %
Meerprijs					
50 extra adviezen	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000

!!! 50/50 cofinanciering mogelijk via Lokaal Energie- en Klimaatpact

Prijssetting Tuinrangers

- Kost per tuin: € 40
 - € 15 vrijwilligersvergoeding
 - € 25 adviesmapje, adviesfiches en safarikit

	Zeer kleine gemeente 0 tot 10.000 inwoners	Kleine gemeente 10.001 tot 20.000	Middelgrote gemeente 20.001 tot 40.000	Grote gemeente 40.0001 tot 60.000	Zeer grote gemeente 60.000 + inwoners
minimum aantal rangers	2	3	4	5	8
Vaste kost	7.700	11.000	15.400	20.900	30.800
Rangerkosten	3.300	4.950	6.600	8.250	13.200
75 adviezen per ranger	6.000	9.000	12.000	15.000	24.000
Totaalprijs 3 jaar excl. btw	17.000	24.950	34.000	44.150	68.000
totaal target tuinadviezen	150	225	300	375	600
Totaal target in % bevolking	> 1,5 %	2,3 à 1,3 %	1,5 à 0,8 %	0,9 à 0,6 %	< 1 %
Meerprijs					
50 extra adviezen	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000

!!! 50/50 cofinanciering mogelijk via Lokaal Energie- en Klimaatpact

Tijd voor vragen

**Contact: werner.vancraenenbroeck@vlaanderen.be
of 0474 69 36 03**